

Fotografija na Slovenskem. Dokumentarno-igrana nanizanka. TV SLO 1, ob ponedeljkih.

Jelka Šutej Adamič

Celovit televizijski dokument

Že po prvem delu nanizanke Fotografija na Slovenskem pred tremi tedni bi bilo mogoče zapisati, da gre za temeljito, strokovno in fotogenično predstavitev zgodovine slovenskega filma, po treh delih lahko to trdimo še bolj suvereno. Kronološko zastavljeni projekt se je začel s prvimi izumi na področju fotografije, pri katerih je bil pomemben tudi slovenski delež (predstavijo izumitelja fotografije na steklo Janeza Puharja iz Kranja).

5

V oddajah, ki so vse bolj kompleksne, spretno odgrinjajo številne vidike fotografije, predstavljajo tehnološko razvojno stopnjo fotografije, osvetljujejo različne tematike, ki so bile popularne v določenih obdobjih, predstavljajo pomembne avtorje, ki so svoja dela razstavljali ne samo doma, ampak so bili nagrajeni tudi na tujem ... Vse to je podkrepljeno z izjavami strokovnjakov, poznavalcev in ljubiteljev fotografije, še posebej dobro pa je pripoved tudi dokumentirana – seveda za originalnimi fotografijami. Vendar se niso »ujeli« v statično predstavitev posnetkov; nekatere stare fotografije pred gledalci celo ponovno nastajajo (s simuliranjem nekdanjih ateljejev). Da bi bili še bolj prepričljivi, so posege v preteklost poudarili z danes narejenimi monokromatskimi posnetki. Ob spremljanju razvoja fotografije pa spoznamo tudi čas, ki jo je zaznamoval. Mimogrede se poučimo o nastopu slovenske zgodovinske avantgarde in njenem odnosu do fotografije, izvemo, kakšna ozadja so bila v ateljejih modna v določenem času, kako so se fotografi povezovali na amaterski in profesionalni ravni, zakaj in kaj so najraje fotografirali. Avtorji so v oddaje vpletli tudi razne zanimivosti, med njimi tezo Sarivala Sosiča o fotografiji sejalca Augusta Bertholda, ki je morda navdihnila Groharja.

Serija, vredna ogleda, razumljiva in zanimiva za zelo široko populacijo, tudi za mladostnike. Jezik lepo teče, pripovedovalci govorijo zanimivo, razumljivo in zavzeto. Slika je dinamična in vsebina raznolika. Seveda se pri tem ponovno postavlja vprašanje, kako je mogoče, da tako temeljito pripravljeno in prvovrstno dokumentarno serijo uvrstijo na program v ponedeljek nekaj pred šesto popoldan!

Mali pišček

Pišček, ki je reševal svet in Disneyja

Mali pišček je nekega večera opazil, da Zemlji grozi nevarnost iz vesolja in na to poskusil opozoriti sokrajane. A zaradi drobne napake iz preteklosti – ko je pišček povzročil kaos, ker je mislil, da bo nebo padlo na Zemljo – mu nihče ne verjame. Zdaj edino pišček in njegova prijatelja lahko rešijo Zemljane. A Mali pišček ni reševal le risanih Zemljanov, od njega je bila precej odvisna tudi usoda studia Disney.

Mali pišček je bil prvi računalniško animirani Disneyjev film, ki je prišel iz računalnikov disneyjevcev in ne iz studia Pixar. Leta 1995 sta namreč Disney in Pixar sklenila pogodbo, po kateri so slednji delali računalniško animirane filme, Disney pa jih je pod svojo blagovno znamko spravljajal na trg. Začeli so s *Svetom igrač* in od tedaj skupaj sproducirali še *Svet igrač 2*, *Življenje žuželk*, *Pošasti iz omare*, *Reševanje malega Nema* in *Neverjetne*. Letos poleti pa naj bi se njuna skupna zgodba s filmom *Cars* končala. A več kot 3,2 milijardi zaslužka z omenjenimi filmi in dejstvo, da v tem času Disney ni imel nobene svoje uspešnice, so bili dovolj velik razlog za premislek. Nova možnost se je pokazala tudi s tem, da je lani jeseni z vrha Disneyja odšel Michael Eisner, človek, ki ga Steve Jobs, ustanovitelj Pixarja in soustanovitelj Appla, ni prenesel in ga je večkrat javno »popljuval«. Na njegovo

mesto je sedel Robert Iger, ki si je za nalogo zadal zglediti spore s Pixarjem in vrniti Disneyjevim animacijskim studiem ugled, ki so ga imeli v času *Lepotice in zveri* in *Levejega kralja*. Ena pot do tega bi bila tudi podaljšanje pogodbe s Pixarjem.

Uspešen, a ne dovolj

In tu je v zgodbo vstopil *Mali pišček*. Ker je bil prvi popolnoma računalniško animirani Disneyjev film, pri katerem niso sodelovali pixarjevci, so bile vse oči uprte vanj. Če bi bil uspešen, bi Disneyju povrnil nekaj ugleda in, kar je še pomembneje – dal bi mu pogajalsko prednost pred Pixarjem, češ tudi brez vas smo lahko najboljši. In nasprotno, če bi *Pišček* klavrno propadel, bi zrasla pogajalska pozicija Pixarja. Zgodilo se ni ne prvo ne drugo. Pišček je sicer v premiernem vikendu lani novembra pristal na prvem mestu in zaslužil več kot 40 milijonov dolarjev, kar je do danes nanesele že več kot 279 milijonov dolarjev, a je še vedno